

# Jaarplan Circulair 2024

5 maart 2024

## **Inleiding**

Voor u ligt het jaarplan Circulair 2024. Dit jaarplan is het tweede jaarplan voor het thema circulair, één van de vijf thema's binnen de opgave Duurzaam. Het jaarplan omvat een terugblik op 2023 (april t/m december) en een vooruitblik op de projecten en activiteiten voor 2024.

## **Doel**

Het stimuleren van circulariteit is onderdeel van ons coalitieakkoord, onderdeel van de ontwerp Omgevingsvisie en ook de kern van het Nationaal Programma Circulaire Economie 2023-2030. Het versnellen van de circulaire transitie is het doel van dit nationale programma. In de Europese Unie is het doel om in 2030 als samenleving 50% circulair te zijn en in 2050 vrijwel 100%.

## **Circulariteit**

Bij circulariteit gaat het om verduurzaming van ons materiaalgebruik. Dat betreft niet alleen de mate waarin materiaal recyclebaar is. Het gaat juist ook om vermindering en verduurzaming van materialen in ontwerp-, productie- en de gebruiksfase. De manier waarop wij nu omgaan met energie, grondstoffen en materialen leidt tot klimaatverandering, verlies van biodiversiteit en heeft een negatief effect op onze leefomgeving.

## **Samenwerking**

Circulariteit beperkt zich niet tot gemeentegrenzen. Niet voor niets benadrukt het Rijk het belang van het tot stand komen van circulaire regio's in het [Nationaal Programma Circulaire Economie 2023-2030](#). Wij werken in de regio Gooi en Vechtstreek op basis van de [Regionale samenwerkingsagenda 2023-2026](#) gezamenlijk aan het stimuleren van circulariteit langs drie lijnen: ambachten, bouw en bedrijventerreinen. Ook zijn wij actief in de Metropoolregio Amsterdam en Regio Utrecht.

## **Terugblik**

Het jaar 2023 stond in het teken van bewustwording rondom circulariteit, zowel binnen als buiten onze eigen organisatie. Het begint immers met

het besef dat verandering nodig is om te verduurzamen. Over het geheel gezien was 2023 een constructief jaar voor de circulaire economie, zowel in de stad als binnen de organisatie. Enkele resultaten zijn de opstart van Hilversum Repareert, het Gordijnenproject en de planvorming voor de circulaire opslag op het MOB-terrein met vaste plek voor circulaire ondernemers. In de volgende hoofdstukken komen de resultaten uitgebreider aan bod.

## **Vooruitblik**

In 2024 bouwen wij verder op de resultaten van 2023. De strategie die wij hanteren is die van slimme volger, waarbij wij ook de energie in de stad benutten. Nieuw is onze deelname aan de G40-kopgroep circulair. Het G40-stedennetwerk is een landelijk netwerk van 41 (middel)grote gemeenten. In dit netwerk zitten gemeenten die al jaren werken aan circulariteit, waar wij van kunnen leren. Wij werken wij binnen Hilversum nauw samen met bedrijven, organisaties en bewoners. Het jaarplan is daarom opgezet naar doelgroep: bedrijven, organisaties, bewoners en de gemeentelijke organisatie. In sommige projecten nemen wij een trekkende rol, in andere faciliteren wij partners.

## **Financiering en subsidies**

Voor realisatie van dit jaarplan is in de begroting een bedrag van € 155.000,- opgenomen. Het zwaartepunt van de bestedingen ligt buiten onze organisatie, bij bedrijven, organisaties en bewoners. Er liggen kansen om subsidie te verwerven bij onder meer het Rijk. In 2023 is een eerste verkenning gedaan en in 2024 geven wij hier vervolg aan. In 2023 heeft Hilversum geparticipeerd in een subsidieaanvraag van de Vrije Universiteit (VU) voor een meerjarenproject om elektronica circulair te maken, met het enthousiasme van bottom-up initiatieven. Deze is helaas afgewezen door de Nederlandse Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek (NWO) in februari 2024. Hilversum was één van de participerende gemeenten, met Eindhoven en Rotterdam, naast meerdere universiteiten en hoger onderwijsinstellingen.

De VU was positief over deelname van Hilversum, vanwege het bottom-up initiatief Hilversum100 en de campagne Hilversum Repareert. Wij verkennen dit jaar of toch een vervolg mogelijk is. Op regionaal niveau zijn 2 projecten in uitvoering met subsidie van de provincie; de regionale circulaire hub De Groene Ruijter in Bussum en een project voor circulaire badkamers met woningcorporaties, onder meer in de Hilversumse Meent.

Er zijn subsidiemogelijkheden op het gebied van circulariteit bij het Rijk, de Provincie en de EU. De subsidies lenen zich vaak niet voor een hoofdrol voor de gemeente, omdat ze vooral gericht zijn op samenwerkingsverbanden van onderzoeks- en kennisinstellingen en ondernemers/bedrijven. Daarbij gaat het om bijvoorbeeld het sluiten van materiaalketens, bevorderen van innovaties, ontwikkelen van nieuwe, circulaire concepten en het vergroten van het aanbod circulaire producten, processen en diensten. Wat kan de gemeente dan wel? De rol van de gemeente als (hoofd)aanvrager van subsidies voor circulariteit is beperkt tot intermediair en facilitator, om investeringen door lokale samenwerkingsverbanden in de ontwikkeling van de circulaire economie te bevorderen. Zoals pilotprojecten, waarbij bewoners nieuwe circulaire concepten gaan testen. Denk ook aan kleinschalige, circulaire bedrijven die zich vestigen in de wijk, die bijvoorbeeld werken met lokaal beschikbare reststromen. Mooi voorbeeld is een pilotproject van de woningcorporaties Alliantie en G&O en Intersell uit Naarden dat na toekenning van de Europese subsidie Kansen voor West 150 circulaire badkamers kan plaatsen in sociale woningen, onder andere in Hilversum. Ook het ontwikkelen van transitiehubs past hierin. Dat zijn plekken waar nieuwe technologie wordt gedemonstreerd, kennis wordt overdragen en trainingen of opleidingen kunnen worden aangeboden.

### **Communicatie**

In het jaarplan zijn de verschillende projecten en activiteiten opgenomen. Focus ligt op Hilversum Repareert. Over de voortgang van het jaarplan wordt op projectniveau en via onder andere de terugblik in het jaarplan 2025 gecommuniceerd.

## **1. Bedrijven**

### **Opbouw circulair ondernemersnetwerk**

In opdracht van de gemeente is in mei 2023 een kwartiermaker Circulair Ondernemen gestart. Ynske Betlem heeft afgelopen periode gewerkt aan het opbouwen van het netwerk. Door het bij elkaar brengen van partijen wordt kennis en ervaring opgebouwd en uitgewisseld. Ook worden kansen gesignaleerd en ketenprojecten geïnitieerd. Dit leidt komende jaren tot meer circulaire bedrijvigheid. Er bestaan verschillende definities van circulaire bedrijven, gezien vanuit de invalshoeken milieusector, bedrijfstak en goederengroep (bron: Centraal Bureau voor de Statistiek). Uiteindelijk zullen alle bedrijven circulair (moeten) zijn.

### **Focus op MKB, maakindustrie en connecties met organisaties**

De focus ligt op het MKB, in het bijzonder op de maakindustrie. De kwartiermaker legt ook connecties tussen bedrijven en organisaties, zoals het MBO College Hilversum. Aangezien circulariteit zich niet beperkt tot gemeentegrenzen wordt nauw samengewerkt met onder andere de kwartiermaker in Gooise Meren.

### **Terugblik en vooruitblik**

In 2023 heeft de inzet van de kwartiermaker onder meer geleid tot het meedoen van lokale ondernemers aan het nieuwe, circulaire gordijnenproject voor bewoners (zie ook hoofdstuk bewoners), het meewerken van tientallen reparatieondernemers aan Hilversum Repareert en het verlenen van de eerste circulaire scans aan drie ondernemers. Een circulaire scan gaat over bedrijfsvoering, denk aan de materialen die het bedrijf in- en uitgaat. Zij heeft ook diverse kansen voor circulaire werkgelegenheid in Hilversum gesignaleerd en onder de aandacht gebracht bij de gemeente en in haar verdere netwerk. Enkele voorbeelden zijn Blue Loop met gerecyclede en opgeknapte buitensportkleding, Hilversums bedrijf Probello dat bouwt aan een professioneel platform voor de reparatie van elektronica en Opwaarts

(MOB-terrein) voor het ‘upcyclen’ van huishoudelijke spullen met een groepje kleine ondernemers. De kwartiermaker denkt ook mee over het vervolg van diverse lopende projecten gericht op het Midden- en Kleinbedrijf (MKB); MKB circulair Workspace, MKB digital Workspace en SPOT035. De kwartiermaker vervult in 2024 een centrale rol als aanjager en verbinder in de projecten.

### **Circulaire scans**

In 2024 worden circulaire scans uitgevoerd bij 5 bedrijven op de bedrijventerreinen in ZuidWest. De scan geeft ondernemers inzicht in hun bedrijfsvoering. Op basis daarvan kunnen ze hun materialenstroom verduurzamen, bijvoorbeeld door materialen met elkaar uit te wisselen.

### **Circulair goederentransport**

De Hillyhub is het idee van ondernemers op de Gijsbrecht om een duurzame goederenhub voor de logistiek van de ‘last mile’ in te richten. De aan- en afvoer van materialen loopt dan op duurzame wijze vanaf de hub. In 2024 wordt onderzoek gedaan naar de mogelijkheden voor doorontwikkeling van de Hillyhub tot een volwaardige, circulaire, logistieke hub. Dit is ook opgenomen in Jaarplan Mobiliteit 2024.

### **Regionale verkenning Bouwkringloop**

In 2023 is een regionale verkenning naar de bouwkringloop gestart. De gemeente Hilversum is mede-opdrachtgever. De bouwkringloop is een systeemoplossing om invulling te geven aan de stroom van (potentieel) herbruikbare bouwproducten, met name de grote aantallen laatste losse producten. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen bruikbare stromen aan bouwproducten die vrijkomen bij particulieren en de bij professionele partijen vrijkomende materialen. Verkend wordt wat de omvang en aard is van afvalstromen en om welke leveranciers het gaat. Ook wordt gekeken naar de rollen, ambities, omvang en economische positie van de diverse lokale spelers in het systeem. Zoals onder andere aannemers, bouwmarkten, sociale organisaties en afvalinzamelaars. De resultaten worden in de loop van 2024 verwacht. Op basis hiervan worden

vervolgstappen bepaald. Parallel hieraan worden in regionaal verband masterclasses aangeboden voor ondernemers die zich willen verdiepen in de diverse aspecten van het nieuwe bouwen, zoals wet- en regelgeving, samenwerking in de keten, subsidiemogelijkheden en verdienmodellen.

### **Ruimte voor circulaire ondernemers**

De kwartiermaker krijgt regelmatig vragen over de beschikbaarheid van locaties. Op het MOB-terrein is afgelopen jaren een clustering van creatieve & circulaire ondernemers ontstaan. VONK in de Wijk had een vergelijkbare rol, maar moest in februari 2024 sluiten. Er wordt al geruime tijd gezocht naar alternatieve ruimte, die lijkt elders in 1221 inmiddels wel te zijn gevonden. In deze en andere voorbeelden gaat het om tijdelijke locaties. Er blijkt daarnaast behoefte aan ruimte met een meer permanent karakter. Hier ligt een relatie met de in 2024 op te stellen Economische Visie.

### **Economische visie**

In januari 2024 heeft de gemeenteraad de startnotitie voor de op te stellen Economische Visie vastgesteld. Met deze lange termijnvisie wordt richting gegeven aan onder meer de transitie naar een circulaire economie. Een aantal bedrijven loopt voorop in de transitie maar de meeste bedrijven willen of kunnen (nog) niet mee in deze transitie. Het delen van informatie, voorlichting en inspiratie is belangrijk voor het ondersteunen van bedrijven hierbij. Verder vraagt de transitie fysieke ruimte voor onder andere opslag en verwerking van reststromen, maar ruimte is schaars in Hilversum. In het nationale programma Ruimte voor Economie van het Ministerie van Economische Zaken wordt gesteld dat deze transitie 15% additionele fysieke ruimte vraagt. In de Economische Visie moet duidelijk worden hoe in deze ruimte te voorzien. De visie kan naar verwachting begin 2025 ter besluitvorming worden voorgelegd aan de gemeenteraad.

## 2. Organisaties

### Focus op het onderwijs

De onderwijssector is belangrijk in de ontwikkeling van een circulaire economie. Zij leidt vakmensen op die hieraan gaan werken. Denk aan het MBO College in Hilversum. Ook lenen onderwijsgebouwen zich goed voor de praktijk van circulair bouwen en renoveren. Daarnaast is er op Crailo de 'School for Change' in De Groene Afslag, een organisatie met landelijke uitstraling, gericht op iedereen die werk wil maken van duurzame transitie. Het onderwijsaanbod is dus groot. Binnen Metropoolregio Amsterdam (MRA) en Regio Utrecht zijn connecties met hogescholen en universiteiten.

### Circulariteit in het onderwijsprogramma

Circulariteit is al jaren onderdeel van de duurzaamheidseducatie op scholen, aangeboden door de gemeente, zie [website educatief Hilversum](#). De uitvoering is in handen van [Omgevingseducatie Gooi, Vecht- en Eemstreek](#). Het lesprogramma richt zich onder meer op het verminderen van afval, stimuleren van ruilmarkten, buurtbiebs en kledingkettingen waarbij onderling kleding wordt geruild. De gemeente faciliteert de activiteiten via een subsidie. In 2024 wordt een Textiel Race georganiseerd. Dit is een wedstrijd tussen verschillende scholen waarbij zoveel mogelijk oude kleding en textiel bij mensen uit de buurt wordt opgehaald.

### Eco-School MBO College

Het MBO College Hilversum draagt sinds eind 2022 de Groene Vlag van Eco-Schools. Eco-Schools is een programma voor scholen die met leerlingen/studenten werk maken van duurzaam denken en doen. Speerpunten zijn afval, energie, voedsel en water. Ook in het onderwijs is duurzaamheid een belangrijk onderwerp. In 2023 heeft het MBO College circulair verbouwd, waarmee bouwafval tot een minimum wordt beperkt. Maar liefst 85% van de materialen is (hoogwaardig) hergebruikt. Een circulair sloopbedrijf was hierbij partner van het MBO. Alhoewel

sloopbedrijf anders doet vermoeden, is geen sprake van slopen. Het bedrijf oogst materialen en zorgt voor nieuwe bestemmingen. De gemeente heeft in de afgelopen jaren diverse Hilversumse scholen ondersteund om mee te doen met Eco-Schools. Dat houdt in dat zij een Eco-team vormen met leerlingen en leraren, die een plan opstellen en uitvoeren om de school te verduurzamen. Dit laten zij certificeren door [de Nederlandse Eco-Schools organisatie](#).

### Circulaire onderwijshuisvesting

De gemeente heeft een zorgplicht voor bekostiging van huisvesting voor primair, middelbaar en speciaal onderwijs. Circulariteit is een belangrijk element in de investeringen. Twee voorbeelden:

- Bij de bouw van de nieuwe Paulusschool is gekozen voor concrete circulaire maatregelen, zoals het gebruik van eco-steen, het realiseren van een semi-losmaakbare staalconstructie, herbruikbare binnenwanden en multiplex lambrisering.
- Tijdens renovatie, sloop en nieuwbouw van scholen is een tijdelijke locatie van belang. In 2023 heeft de gemeente hiervoor het STER-gebouw aangekocht. Dat is slim gebruik maken van een bestaand pand, wat veel materiaal scheelt en goed past in een circulaire economie. Ook bij de inrichting is circulariteit een belangrijk aspect.

In 2023 is gestart met actualisatie van het Integraal Huisvestingsplan (IHP). Besluitvorming daarover is voorzien in de eerste helft van 2024. Circulariteit wordt in het geactualiseerde IHP verder concreet gemaakt.

### Regionale verkenning circulair ambachtscentrum met Tomingroep

In 2023 zijn verschillende gesprekken gevoerd om te verkennen in hoeverre een circulair ambachtscentrum in de regio haalbaar is. Daaruit kwam het beeld naar voren dat het doorontwikkelen van bestaande kringloopbedrijven op de korte termijn de beste kansen biedt om circulaire ambities waar te maken, waarbij de kringloopbedrijven verder in de tijd als vliegwielen kunnen dienen om circulaire economie in de regio verder te versterken. Als vervolg wordt momenteel door de regio,

Tomingroep en GAD, met expertise uit andere regio's, onderzocht welke scenario's mogelijk zijn om binnen 3 jaar de circulaire waardeketen binnen de regio te verbeteren. De uitkomsten worden in de loop van 2024 verwacht. Tomingroep zal deze scenario's betrekken bij hun toekomstplannen. De regio zal op basis van de uitkomsten mogelijke vervolgstappen bepalen.

### 3. Bewoners

#### Focus op bewustwording

In 2023 lag de focus primair op bewustwording en informatievoorziening over lokale initiatieven. Mooi voorbeeld is het [Opwaarts Upcycle Festival](#) op het MOB-terrein dat veel Hilversummers trok. Dit krijgt in 2024 een vervolg. In 2024 zetten wij onze activiteiten voort met onder andere de campagne Hilversum Repareert en een verkenning naar de mogelijkheden voor een Duurzaamheidscentrum. Ook wordt het Circulaire Gordijnenproject opgeschaald.

#### Hilversum Repareert

Hilversum Repareert is een project uit het Jaarplan Circulair 2024 en eerder ook uit Jaarplan Circulair 2023. Doel is om bewoners bewust te maken van de reparatiemogelijkheden in Hilversum via de [website Hilversum Repareert](#) en de campagne, die loopt van januari t/m maart 2024. Reparatie draagt bij aan een circulaire samenleving. Het is niet alleen de bedoeling dat Hilversummers meer gaan repareren, maar ook dat er voldoende reparatie ondernemers, initiatieven en hobbyisten in Hilversum zijn om kapotte producten naar toe te brengen.

Voorafgaand hebben wij via het Bewonerspanel onderzoek gedaan. Daaruit blijkt onder meer dat 70% van de Hilversummers behoefte heeft aan meer informatie over waar ze spullen kunnen laten repareren. Daarnaast repareert de helft van de inwoners van Hilversum kapotte kleding, meubels en elektrische apparaten. De meest genoemde reden om het te maken, is dat men weggooien zonde vindt. 40% Gooit kapotte spullen wel weg of levert deze in bij een inleverpunt of bij het afvalscheidingsstation. Dit gebeurt vooral vanwege de kosten die komen kijken bij het repareren en het gemak van wegwerpen.

Het project kent 5 pijlers; samenwerkingen, informatievoorziening, netwerk van reparateurs, campagnes en monitoring. In 2023 lag de

nadruk op het vormgeven van samenwerkingen, het op orde brengen van de informatievoorziening en realiseren van campagnes. Via een samenwerkingsconvenant met Hilversum100 hebben wij een informatieve website met reparatiekaart gerealiseerd, die het makkelijker maakt voor bewoners om reparatiepunten te vinden. Om reparateurs te betrekken hebben wij met alle reparatiepunten gesproken. Tijdens het bouwen van de website en kaart is ook een campagne opgezet om de website onder de aandacht te brengen en daarmee het bewustzijn over reparatie onder Hilversummers te verhogen.

In 2024 richten wij ons op alle pijlers, door het organiseren van een kennismakingbijeenkomst voor reparateurs, het verbreden van de website, het organiseren van een evenement in verband met 600 jaar Hilversum, het realiseren van een vervolgcampagne om de reparatiebranche aantrekkelijker te maken en het verstrekken van 600 reparatievouchers voor bewoners. Het effect van de inspanningen wordt gemonitord en geëvalueerd.

#### Circulair Gordijnenproject

De gemeente biedt inwoners de hulp van een EnergieKlusser aan. Deze bekijkt wat gedaan kan worden om de energiekosten te verlagen, zie ook Jaarplan Energietransitie 2024. In het Circulaire Gordijnenproject komen de aanpak van energiearmoede, het bieden van werk aan mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt en circulariteit mooi samen. De gordijnen worden gemaakt van reststoffen. Het zijn gordijnen van zware stof die worden gevoerd met isolatiestof. Deze gordijnen houden warmte in de winter binnen en in de zomer buiten. Het project is in 2023 gestart met een pilot. In het laatste kwartaal van 2023 zijn 75 isolerende gordijnen opgehangen. Doel voor 2024 is het ophangen van 600 gordijnen. 600 gordijnen omdat Hilversum haar 600-jarig bestaan viert.

#### Duurzaamheidscentrum

Hilversum100, Omgevingseducatie, HilverZon en HET hebben in 2023 het initiatief genomen te onderzoeken of een Duurzaamheidscentrum in

Hilversum haalbaar is. Een Duurzaamheidscentrum is een fysieke plek (aangevuld met online vertegenwoordiging) waar Hilversummers zich kunnen laten informeren over duurzaamheid, variërend van groen en energiebesparing tot circulariteit. De gemeente heeft de verkenningsfase ondersteund met een financiële bijdrage. De resultaten worden in het tweede kwartaal van 2024 verwacht. Op basis daarvan worden mogelijke vervolgstappen bepaald, zoals bijvoorbeeld een pilot.

### **Hilversum100**

Binnen [Hilversum100](#) ondersteunt de themagroep Circulaire Economie initiatieven die afval reduceren of die afval zo hoogwaardig mogelijk omzetten zodat grondstoffen en materialen opnieuw gebruikt kunnen worden. Hilversum100 verbindt initiatieven en brengt deze, zoals Repair Cafés en het KlusKlooster, onder de aandacht bij een steeds grotere groep Hilversummers. De gemeente subsidieert Hilversum100.

### **Repair Cafés**

Hilversum telt inmiddels 3 Repair Cafés waar bewoners hun kapotte apparaten kunnen laten repareren door vrijwilligers of hier zelf aan de slag kunnen met de hulp en het juiste gereedschap. De Repair Cafés in De Meent, de Zoutkeet en Kerkelanden vinden maandelijks plaats. Het Repair Café Kerkelanden is begin dit jaar met een kleine bijdrage vanuit de gemeente geholpen om met name wat materiaal te kunnen aanschaffen.

### **Klusklooster**

Een ander voorbeeld van een circulair initiatief is het KlusKlooster. Bij het KlusKlooster kun je elke dinsdagavond terecht om je kapotte fiets met hier aanwezige kennis en gereedschap te repareren.

### **Documentaire over voedsel**

Voedsel is een van de thema's binnen het Nationaal Programma Circulaire Economie. Hilversum 100 heeft samen met de Rabobank en het Filmtheater de documentaire Gooise Peper mogelijk gemaakt. De

documentaire over voedsel schetst een goed beeld van Gooise duurzame ondernemers en telers.

#### **4. Gemeentelijke organisatie**

##### **Circulariteit in gemeentelijk beleid**

Door circulariteit op te nemen in gemeentelijk beleid en in fysieke projecten dragen wij ons gemeentelijke steentje bij en vervullen wij op onderdelen een voorbeeldfunctie. In 2023 is onder meer gewerkt aan de Visie Openbare Ruimte, de startnotitie Economische Visie, de ontwerp Omgevingsvisie en planvorming voor fysieke projecten als Sportpark, Bruisend Hart en het MOB-terrein. Veel loopt door in 2024.

##### **Circulair en sociaal inkopen en opdrachtgeven**

Circulariteit is sinds 2022 onderdeel van het inkoopbeleid van de gemeente. Wij monitoren dit met de methodiek van de Metropoolregio Amsterdam (MRA) en dit is ook onderdeel van ons jaarverslag. Over 2023 behalen wij een percentage van 31% op het thema circulariteit, wat inhoudt dat er bij 31% van de inkooptraject aandacht is besteed aan circulariteit. Daarmee voldoen wij nu nog niet aan de MRA-doelstelling van 50 % circulair inkopen in 2025. In 2024 gaan wij dit verder concreet uitwerken, in nauwe samenhang met het opstellen van de Handboeken ontwerp en beheer openbare ruimte en de uitvoering van projecten. Enkele resultaten uit 2023 zijn uitvoering van het langetermijncontract circulaire meubels voor onze gemeentekantoren, circulaire schoonmaak (minder zeep en wasbare doekjes) en elektrische deelauto's in ons eigen wagenpark. In 2024 gaat het onder meer om nieuwe inkoop voor de kantine en start met de inkoop voor de nieuwe gemeentewerf op het MOB-terrein, naast diverse trajecten voor de openbare ruimte en grote projecten.

##### **Circulariteit in de openbare ruimte**

De Visie openbare Ruimte is in januari 2024 door de gemeenteraad vastgesteld. Het realiseren van circulair materiaalgebruik in de openbare ruimte, onder de noemer Duurzaam Hilversum, heeft daarin een belangrijke plek. De beleidsdoelen die wij geformuleerd hebben zijn:

- Wij verduurzamen het materiaalgebruik voor de inrichting en het beheer van de openbare ruimte;
- Wij streven naar uniform materiaalgebruik in de openbare ruimte ten behoeve van efficiënt beheer.

Circulariteit krijgt concreet handen en voeten in de technische uitwerking van de visie in een handboek. Bedoeling is dit handboek begin 2025 af te ronden.

##### **Beleidskader duurzame nieuwbouw**

In 2023 is gestart met een verkenning naar de wijze waarop wij gemeentelijke duurzaamheidsambities, waaronder circulariteit, meer gestructureerd en concreter kunnen inbrengen in fysieke projecten van de gemeente en van derden. In deze verkenning wordt onder meer gekeken naar de wenselijkheid om als gemeente aan te sluiten bij het convenant Toekomstbestendige woningbouw. Deze verkenning wordt voor de zomer van 2024 afgerond en omvat zicht op de vervolgstappen.

##### **Circulaire opslag en circulaire broedplaats MOB-terrein**

Met de gebiedsontwikkeling van het MOB-terrein, eigendom van de gemeente, worden meerdere resultaten beoogd. Een van de beoogde resultaten is het realiseren van een circulair gemeentedepon, met als opbrengst een aanzienlijke verlaging van CO<sub>2</sub>-reductie. Daarnaast wordt onderzocht welke mogelijkheden er zijn om de creatieve, circulaire broedplaats die hier in de afgelopen jaren is ontstaan structureel in te passen.

### **Circulariteit in plannen Sportpark**

In 2023 is het Stedenbouwkundig Plan voor de gebiedsontwikkeling Sportpark vastgesteld met daarin ook forse ambities op het gebied van circulariteit. Circulariteit heeft een plek in de gebiedsontwikkeling, zowel waar het gaat om de inrichting van de openbare ruimte als om de eisen die gesteld worden aan de nieuw te ontwikkelen gebouwen. Vanuit het Jaarplan circulair is in 2023 bijgedragen door middel een peer review van het Stedenbouwkundig plan door C-creators. C-creators is een adviesorganisatie opgericht met als doel de transitie naar de circulaire bouweconomie te versnellen. De resultaten van de peer review zijn door C-creators aan een brede groep ambtenaren gepresenteerd waarna in een workshop is stil gestaan bij het borgen van de circulaire ambities in de gebiedsontwikkeling. De peer review was positief over de ambities en noemde het vooruitstrevend om al in deze fase van de gebiedsontwikkeling oog te hebben voor het belang van circulariteit. In 2024 wordt op verschillende gebieden vervolgstappen gegeven aan de gebiedsontwikkeling. Vanuit Jaarplan Circulair wordt meegedacht en ondersteunt om de ambities van circulariteit in de verschillende fasen te borgen en te versterken. Het gaat daarbij zowel om openbare ruimte inrichten, het te ontwikkelen maatschappelijk vastgoed (Sportgebouw en school) en de andere gebiedsontwikkelingen. Mogelijk ontstaan erdoor tijdig circulair na te denken ook kansen voor hergebruik (van materialen) van de op termijn te slopen Dudokarena.

### **Circulariteit in plannen Bruisend Hart**

Voor Bruisend Hart wordt binnenkort het stedenbouwkundig plan afgerond en naar verwachting in mei 2024 voorgelegd aan de gemeenteraad. Circulariteit is ook in deze gebiedsontwikkeling een relevant thema. Zo krijgen de begane grond en kelders van gebouwen extra hoogte, zodat deze vrij in te delen zijn. Daarnaast wordt bij de bouw geen lijm en kit gebruikt, waardoor de gebouwdelen losmaakbaar en

repareerbaar zijn. De materialen in de buitenruimte worden bewust ontworpen op meerdere vormen van gebruik. De materialen zullen zo goed als allemaal herbruikbaar zijn en bedoeling is om bij aanleg minimaal 50% hergebruikt materiaal toe te passen.

### **Actualisering Nota Grond- en Vastgoedbeleid**

In 2024 wordt de nota Grond- en Vastgoedbeleid geactualiseerd. Bedoeling is deze eind 2024 ter besluitvorming voor te leggen aan de gemeenteraad. Onderdeel van deze actualisering is Motie M22-68. Daarin roept de gemeenteraad onder meer op om maximale circulariteit als uitgangspunt te nemen voor nieuw te bouwen gemeentelijk vastgoed. Ook het materialenpaspoort en het ontwikkelen van nieuwe afschrijvingsmethoden voor projecten die circulair gebouwd worden zijn onderdeel van deze actualisatie.

### **Verkenning CO2-beprijzing**

Als uitvloeisel van motie M23-167 wordt een verkenning uitgevoerd naar interne CO2-beprijzing voor nieuwe investeringen van de gemeente in de openbare ruimte. Het meten van onder andere circulariteit is onderdeel van de aanpak in andere organisaties. De verkenning wordt naar verwachting in het tweede kwartaal 2024 opgeleverd.